

російсько-єврейської школи Іванова; викладачка 1-ї жіночої гімназії Карпова; дружина Голови департаменту Судової Палати Калмикова; викладачка 1-ї жіночої гімназії Кузнєцова; начальниця ремісничої школи Максимович; домашня вчителька Ольховська; викладачки 1-ї гімназії Распопова та Тимофєєва, – у себе вдома та в школі грамотності, не отримуючи за це жодної плати.

Владі не залишалося нічого іншого, як зробити вигляд, що нічого забороненого не відбувалося. Покарати професорів за їхні дії було неможливо – нічого незаконного вони не робили, а дозволити Курси не хотілось...

Так завершилася перша спроба професорів Харківського університету відкрити Вищі жіночі курси, які були відкрито лише з третьої спроби – навесні 1907 року.

### **Кузнєцов Вадим Сергійович**

*викладач Військового коледжу сержантського складу  
Харківського національного університету Повітряних Сил  
імені Івана Кожедуба e-mail: [kuzlia8@gmail.com](mailto:kuzlia8@gmail.com)*

## **РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СПОЖИВАЧІВ ІНФОРМАЦІЙНОГО КОНТЕНТУ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ**

Демократична країна, якою є Україна, зазвичай не обмежує громадян у свободі слова. Але за часів війни, яка триває не лише на лінії зіткнення, а й в усіх площинах суспільного життя, деякі обмеження щодо соціальних мереж, каналів певних месенджерів є необхідним кроком держави, принаймні до того часу, поки громадяни не навчаться свідомо й критично споживати та аналізувати інформаційний контент. І хоча обмеження доступу до інтернету – дія непопулярна серед населення, викликає хвилю обурення, все ж, на нашу думку, це виправданий крок, який дозволить уникнути дезінформації великої кількості населення.

Війна технологій, зокрема й інформаційно-комунікаційних, потребує від споживачів інформаційного контенту, сформованого на високому рівні критичного мислення, особливо якщо ці споживачі – курсанти військових закладів освіти. Завдання засобів масової інформації «інформувати» за часів війни перетворилося на протилежне – «дезінформувати», а це означає посіяти паніку, зневіру, призвести до викривленого розуміння ситуації, як результат – до неправильної картини карти війни, що для курсантів є наднебезпечно. Головною зброєю гібридної війни є вправно сконструйовані ворогами медіумесенджі, що десятиліттями розгойдують ситуацію серед населення України. Критичне мислення та медіаграмотність – це необхідні навички сьогодення, над формуванням яких потрібно працювати викладачам.

«Ворожа пропаганда», «фейк» «інформаційна війна» – терміни, **що** мають бути не лише добре знайомими майбутнім військовим, а має бути зрозумілою ідея і природа таких медіаутворень. З цією метою ми докладаємо багато зусиль, щоб виховати свідоме споживання медіаконтенту курсантами, а саме: розпізнавати медійні маніпуляції, розуміти й аналізувати складні процеси функціонування медіа в суспільстві, учити трансформувати медіаспоживання в активний та критичний процес.

Наразі ми працюємо ще з тим поколінням молоді, якому в школі лише починали формувати основи медіаграмотності; наступне покоління буде більш підготовлене до критичного сприйняття інформації, адже до шкільних програм вводять спеціальні навчальні курси. В університетських курсах медіаграмотності ми формуємо вміння відбирати якісну інформацію (знання принципів фактчекінгу, розпізнавання інформаційних маніпуляцій), потребу обирати її оптимальну кількість, вчимо правил інформаційної гігієни й самоаналізу стилю «споживання інформації» за ключовими аспектами, а саме: щодо кількості часу, проведеного в інтернеті, уважного вибору кола спілкування, упорядкування каналів інформації, контролю над емоціями, керування увагою тощо. Ефективними є прийоми, що можна використовувати як під час занять, так і під час виховних заходів та

самопідготовки курсантів: деконструкція повідомлень; «бокове» читання; розгорнутий аналіз медіаресурсів; створення різноманітних медіапродуктів; пошук «правди» у рекламі, каналах месенджерів, на сайтах тощо. Навіть під час повітряних тривог, знаходячись в укритті, можна використовувати час для формування й удосконалення критичного сприйняття інформації, використовуючи, наприклад, формат дискусії, прийом «Бортовий журнал», методи «Шість капелюхів» та «Логічний ланцюжок», метод дзеркал та вікон, методику «Fishbone», вправу «Акваріум» тощо.

Як зазначив Дж. Поттер, «підвищуючи власну медіаграмотність, людина отримує чіткіше уявлення про межу між реальним світом і світом, що створили для неї масмедіа».

**Кузнецова Катерина Юріївна**

*старший викладач кафедри теоретичної і практичної філософії*

*імені Й.Б. Шада ХНУ імені В.Н. Каразіна,*

*кандидат філософських наук*

*e-mail: [dolgopol.catherine@gmail.com](mailto:dolgopol.catherine@gmail.com)*

## **ОСВІТНІ МОДЕЛІ СУЧАСНОГО ПУБЛІЧНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО ДИСКУРСУ**

Академічне викладання філософії є публічною практикою, тож у цьому сенсі викладач є певною мірою публічним філософом. Сучасна криза державної освіти на всіх рівнях привела до стрімкого зростання запиту на позаакадемічну, неформальну освіту, зокрема філософську. Як реакція на цей запит з'являється велика кількість курсів, що завдяки інформаційно-комунікаційним технологіям, є доступними не лише для здобуття філософських, а й інших знань. Наразі віртуальний простір для філософської освіти є так само доступним, як і для будь-якої іншої. Розширення майданчика від університетської аудиторії до онлайн-платформ і масових відкритих онлайн-курсів зробило філо-